

A close-up photograph of a dark brown branch of a cherry blossom tree. The branch is covered with numerous small, five-petaled pink flowers. Some flowers are in sharp focus, showing their delicate petals and yellow stamens, while others are blurred in the background, creating a soft bokeh effect. The background is a bright, overexposed white, suggesting a sunny day. The overall mood is peaceful and celebratory.

א"ד גורדון עיין ערך חוויה

שלושה מפגשים עם רועי הורן
אודות האקולוג הציוני הראשון

טרילוגיית מפגשים
עם א"ד גורדון

1. "בעל הייסורים" מתרפא
בטבע הארצישראלי

2. **חויה – משנת ה"האדם
והטבע"**

3. גורדוניאדה – שלל יישומים
של משנת גורדון בחיים

חוויה:

תפיסת האדם הגורדונית: בין צמצום להתפשטות (נפש אלהית נפש בהמית)

מה נותן לך לנטות אל ההתפשטות? הטבע

מחירה של ההתפתחות ההכרתית היתירה

הטקסט בו ממציא את המילה

משמעויותיה – כלי אפיסטמולוגי, מצב תודעה

הטקסט האקסטטי

מה פירוש לשוב אל הטבע? (לשלול את המשמעות הלא נכונה)

מה פירוש לקבל משהו מן הטבע הנעלם:

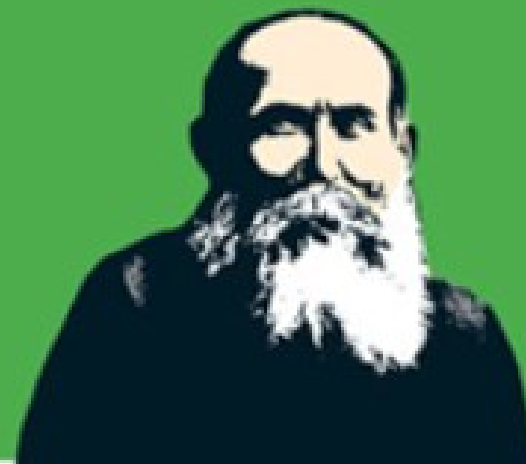
דוגמאות ומושגים ממדעי המח

אהרן דוד
גורדון

בשנת ה'תרמ"ח

האדם והטבע

הגיונות וחלומות של קיצוני

חידוש המילה חוויה

אולם המושג 'חיים' במובן זה דורש במקום הזה הגדרה מיוחדת ושם מיוחד. השמות: 'חיים', 'חיות', 'חיות', 'חיוניות', 'כוח חיים', 'רוח חיים', אינם הולמים. היותר קרוב להלום את התוכן הדרוש הוא אמנם השם הראשון: 'חיים', אבל השם הזה אינו עומד בדיוק בדרוש: מצד אחר, הוא משמש על הרוב להוראת צורות שונות או מצבים של החיים (חיים חברותיים, לאומיים, חיי עולם, חיי שעה, חיי גוף, חיי נפש וכו') וקשה לצמצמו בדיוק להוראתו הקוסמית האנושית; ומצד שני, פוגם לא מעט מה שהוא בא בצורת ריבוי וגם מה שבצורתו זו הוא דומה לשם התואר ברבים. ובאין ברירה, אתרשה לחדש שם בצורת **חוויה** על משקל הוויה.

המושג חוויה מקביל, מצד אחד, במובן עצם החיים, למושג הוויה, שאנחנו מבינים בו את עצם המציאות, ומצד שני, במובן כוח השגה הוא מקביל למושג 'הכרה'. המושג חוויה כאילו עומד באמצע, בין מושג 'הוויה' ובין המושג 'הכרה', בין על פי היקפו הקוסמי (וגם ההגיוני) הממוצע ובין במובן היות החוויה הכוח המתווך בין ההוויה ובין ההכרה.

השגה זו של החוויה (של החיים) היא לא השגה של הכרה, השגה של **הבדלת** מה שהמשיג בא להשיג מתוך ההוויה האין־סופית וריכוזו בנקודה אחת, שעל ידי כך הוא נעשה בהיר ומושכל, כי אם השגה חיונית, **השגה של התפשטות** מתוך מה שהמשיג בא להשיג לתוך הכל האין־סופי, ולפיכך אינה מוכרת ואינה מורגשת, אלא שהיא, דרך צינורותיה הנעלמים של החוויה, מחזיקה את האיחוד המוחלט בין מה שההכרה מרכזת בנקודה אחת ובין ההוויה העולמית המתפשטת לאין סוף, שעל ידי כך נמצא מה שמושג על ידי ההכרה שוב מאוחד עם הכל האין־סופי וחי בכל האין־סופי.

ביקורת על העיר המודרנית

- גיאורג זימל – "העיר הגדולה וחיי הנפש" (נפטר 1918): העיר מביאה את לעודף גירויים המביא לאדישות (מגננה), ומצד שני: לרצון בלתי נלאה למיוחדות והתבלטות.
- ק.ג יונג: צרות החיים בחברה המודרנית מובילה להחצנה וללחץ ברמה האישית ופוגמת ביכולת של האדם לרפלקציה ולהתבוננות אישית הנחוצות כדי לחיות חיים בעלי משמעות.

- Wilson – Biophilia (1984):

"החיכוך היומיומי עם הטבע תרמו להתהוות זהותו של האדם, כמו גן לתחשות שייכות, הדדיות ומשמעות בעולם. דרך הטבע למד האדם מיומנויות של השרדות.. אבל גם עכרוי של הדדיות אחריות וכיו"ב"

- Ulrich (1993):

"ההתאמה הפסיכו-אבולוציונית של האדם לטבע מעוררת תגובה מיידית של אזורים סנסוריים ורגשיים עוד לפני שהקוגניציה מופעלת. כתוצאה מכך הטבע הוא בעל השפעה מרגיעה מבחינה נפשית, לעומת מרחבים לא טבעיים שבהם הפעילות הקוגניטיבית דומיננטית ורמות הלחץ והחרדה מועצמות"

- Louv – Nature deficit disorder – הפרעת חסך טבע

חסך בטבע מביא להפחתה בחשיבה יצירתית, פעילות פיזית, התפעלות וחיבור לחושים, לגוף לרגש ולאינטינקט

מחקרים אמפיריים של השפעת הטבע על האדם

- חולים עם נזף וחולים בלי נזף (שיקום ושימוש במשככים)
- יוגה בגג עירוני, עם עציצים וברי עציצים (השפעה על ביצועים)
- הליכה בתוך העיר לעומת הליכה מחוצה לה (השפעת על רומינציה)
- מחקרים על גני יער
- מחקרים על טבע-תרפיה